

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

informatiecentrum tel.
(070) 373 8393

uw kenmerk

bijlage(n)

1

betreft

Bestuurlijke afspraken
clientondersteuning Wmo

ons kenmerk

ECSD/U201400446
Lbr. 14/010

datum

27 februari 2014

Samenvatting

In deze brief geven we uitleg over de bestuurlijke afspraken die gemaakt zijn tussen VWS, VNG en MEE Nederland ten aanzien van de transitie van de cliëntondersteuning.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Aan de leden

informatiecentrum tel. (070) 373 8393	uw kenmerk	bijlage(n) 1
betreft Bestuurlijke afspraken clientondersteuning Wmo	ons kenmerk ECSD/U201400446 Lbr. 14/010	datum 27 februari 2014

Geacht college en gemeenteraad,

Per 1 januari 2015 worden gemeenten op grond van de Wmo 2015 verplicht om cliëntondersteuning als kostenloze algemene voorziening te organiseren voor alle burgers. Zij krijgen daarbij de beschikking over de middelen die nu nog via een landelijke AWBZ subsidieregeling aan de 22 MEE organisaties verstrekt worden voor de cliëntondersteuning van mensen met een beperking. VWS, VNG en MEE Nederland hebben op 21 februari 2014 bestuurlijke afspraken gemaakt om dit onderdeel van de transitie zorgvuldig te laten verlopen.

Cliëntondersteuning is van belang voor mensen die verminderd zelfredzaam zijn en niet goed in staat zelf regie over het eigen leven te voeren. Ze kunnen bijvoorbeeld moeilijk hun hulpvraag verwoorden, hebben beperkt inzicht en overzicht over problemen en mogelijke oplossingen en hebben hulp nodig bij het maken van keuzes. Cliëntondersteuning versterkt de positie van de cliënt, bijvoorbeeld door het helpen met het formuleren van zijn hulpvraag, het maken van keuzes en het oplossen van problemen.

Voor gemeenten heeft cliëntondersteuning door haar levensbrede karakter een belangrijke functie binnen het sociale domein in brede zin. Juist in de context van de decentralisatie van de AWBZ begeleiding, de Participatiewet en de Jeugdzorg naar gemeenten kan cliëntondersteuning door middel van informatie, advies en kortdurende ondersteuning voor burgers ertoe bijdragen om deze decentralisaties te laten slagen.

Cliëntondersteuning in de nieuwe Wmo

In de huidige Wmo hebben gemeenten al een taak op het gebied van cliëntondersteuning. Dit is onderdeel van prestatieveld 3. In de concept Wmo 2015 wordt deze verantwoordelijkheid uitgebreider verwoord. Dit betekent dat de gemeente zijn beleid met betrekking tot cliëntondersteuning opnieuw tegen het licht moet houden om te bezien of deze voldoet aan de nieuwe wettelijke vereisten.

Gemeenten hebben beleidsvrijheid ten aanzien van de invulling van de cliëntondersteuning. De nieuwe Wmo schrijft niet voor hoe de gemeente deze taak moet vormgeven.

Gemeenten moeten ervoor zorgen dat cliëntondersteuning beschikbaar is voor alle cliënten die maatschappelijke ondersteuning nodig hebben of problemen hebben op andere terreinen binnen het sociale domein, bijvoorbeeld op het gebied van jeugd en gezin, werk en inkomen of schuldenproblematiek. Daarbij mag de gemeente zich niet beperken tot de voorzieningen waarvoor zij zelf geheel of gedeeltelijk verantwoordelijk is, maar ook informatie, advies en kortdurende ondersteuning te geven over relevante aanpalende domeinen, zoals zorg, wonen en onderwijs. Het gaat dus om integrale cliëntondersteuning voor alle doelgroepen waarbij ook de bestaande vormen van cliëntondersteuning betrokken worden, waaronder de ouderenadviseurs en de GGZ steunpunten.

De concept Wmo 2015 bepaalt verder dat de cliëntondersteuner moet handelen in het belang van de cliënt. Dit wil zeggen dat hij handelt vanuit professionele autonomie, vergelijkbaar met sociaal raadslieden, maatschappelijk werkers en ouderenadviseurs. Er is geen verplichting om cliëntondersteuning door een derde partij te laten uitvoeren.

Bestuurlijke afspraken

Het doel van de bestuurlijke afspraken is het waarborgen van de continuïteit van de functie cliëntondersteuning en het zoveel mogelijk vermijden van eventuele frictiekosten bij de MEE organisaties. De continuïteit van de cliëntondersteuning heeft zowel betrekking op de per 1 januari 2015 'lopende trajecten' bij de MEE organisaties als op de structurele beschikbaarheid van cliëntondersteuning voor de doelgroep mensen met een verstandelijke of lichamelijke beperking vanaf 2015.

De drie partijen hebben afgesproken dat gemeenten en MEE organisaties voor 1 mei 2014 afspraken maken over de continuïteit van de cliëntondersteuning. In deze afspraken moet onder meer worden opgenomen welk budget de gemeente van plan is te besteden bij de MEE organisatie. Dit zijn geen bindende afspraken. Het is primair bedoeld om de MEE organisaties zo vroeg mogelijk en indruk te geven van de vraag naar hun dienstverlening vanaf 2015. Op deze manier krijgen zij ook zo vroeg mogelijk de mogelijkheid om eventuele maatregelen te nemen om frictiekosten te vermijden. Inkoopcontracten of subsidiebeschikkingen moeten uiterlijk oktober 2014 rond zijn.

Gemeenten zijn niet verantwoordelijk voor de eventuele frictiekosten bij MEE organisaties. Wel is in de bestuurlijke afspraken een gedeelde inspanningsverplichting geformuleerd om deze zoveel mogelijk te vermijden. Dit kan onder meer door afspraken te maken over mens-volgt-werk constructies.

Er is geen verplichting om de cliëntondersteuning bij de MEE organisatie in te kopen. Wel adviseren wij nadrukkelijk om zo vroeg mogelijk in gesprek te gaan met de MEE organisatie in uw gemeente. In veel gemeenten speelt de MEE organisatie al een belangrijke rol in het Wmo beleid. Het is niet in het belang van gemeenten als de kennis en expertise van de mensen van MEE verloren gaat. De ervaring van MEE met cliënten met complexe problematiek kan van grote waarde zijn bij de decentralisatie van de AWBZ begeleiding. Voorbeelden zijn mensen met niet aangeboren hersenletsel (NAH), een verstandelijke beperking, autisme of met een meervoudige handicap. De manier waarop deze kennis wordt benut kan uiteraard verschillend worden ingevuld.

Regionale meerjarige aanpak

Wij adviseren om de gesprekken met de MEE organisaties regionaal op te pakken en daarvoor de jeugdregio's te hanteren. Meer dan de helft van de huidige dienstverlening van MEE is immers voor jeugd.

Vanuit het oogpunt van continuïteit en het behoud van expertise adviseren wij ook om deze afspraken voor meerdere jaren te maken.

Coördinatie Netwerken Integrale Vroeghulp

In de huidige situatie coördineren de MEE organisaties in de verschillende regio's de landelijk dekkende netwerken 'integrale vroeghulp'. Deze netwerken zijn erop gericht om zo vroeg mogelijk ontwikkelingsstoornissen en gedragsproblemen bij kinderen tot 8 jaar te herkennen en te ondersteunen.

Volgens de definitie van de Wmo is dit geen cliëntondersteuning. De middelen die nu via dezelfde landelijke subsidieregeling aan de MEE organisaties worden verstrekt voor dit doel zijn wel onderdeel van het budget dat per 2015 naar gemeenten gaat. Daarom hebben de drie partijen afgesproken dat dit onderwerp ook onderdeel moet zijn van de afspraken die lokaal of regionaal gemaakt moeten worden.

Monitoring en ondersteuning

In het bestaande transitievolgsysteem worden vragen opgenomen die betrekking hebben op de afspraken rond cliëntondersteuning. In april, mei en in oktober van 2014 zal worden bekeken in hoeverre deze afspraken tot stand komen. Waar dit niet of moeizaam lukt kan het ondersteuningsteam decentralisaties ondersteuning bieden.

Gemeenten krijgen gegevens over de MEE doelgroep in hun gemeente. Dit betreft informatie over het aantal cliënten, de verdeling naar geslacht, leeftijd en aard van de problematiek. Deze gegevens worden begin maart aan gemeenten beschikbaar gesteld door de MEE organisaties.

Daarnaast wordt vanuit het transitiebureau Wmo algemene ondersteuning geboden onder meer in de vorm van de publicatie van een informatiekaart en een handreiking. De informatiekaart is reeds gepubliceerd, de handreiking verwachten we op korte termijn. De handreiking zal ingaan op de

keuzes die gemeenten kunnen maken ten aanzien van de inrichting van de cliëntondersteuning.

Vanuit het lopende stimuleringsprogramma cliëntondersteuning worden daarnaast onder meer een aantal praktijkbeschrijvingen gepubliceerd van koppels van gemeenten en MEE organisaties. Deze koppels hebben al een interessante vorm van samenwerking die gericht is op de situatie vanaf 2015 en kunnen dus als inspiratie dienen voor de vormgeving van de cliëntondersteuning in de eigen gemeente of regio.

Financiën

De MEE middelen worden vanaf 2015 onderdeel van het macrobudget Wmo en zijn dus niet geoormerkt. Indicatieve informatie over welke bedragen er per gemeente in 2014 in omgaan zal binnenkort beschikbaar worden gesteld aan gemeenten.

In 2015 wordt het macrobedrag grotendeels op basis van aantallen cliënten over gemeenten verdeeld. Dit is een historische verdeling. Er is momenteel een objectief verdeelmodel in ontwikkeling voor de hele Wmo. Vanaf 2016 loopt de verdeling van de MEE middelen mee in dat model en het ingroeipad dat daarbij hoort.

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

J. Kriens
Voorzitter directieraad

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven.